

Jackpot pe bursă!

Celebrele cazinouri din Las Vegas și-au pierdut strălucirea de altădată pe bursa americană. Investitorii au mizat pe acțiunile jucătorilor mai mici, aflați departe de Nevada. De Diana-Florina Cosmin și Raluca Bâra

Dacă americanul Andrew Culepepper (32 de ani) ar fi decis, în vara anului trecut, să investească cei 10.000 de dolari pe care îi avea întâmplător în buzunar (tocmai își vânduse Ford Mustangul) la bursă, în acțiuni ale companiei care deține cazinoul Bellagio, și nu să-i joace la ruletă, ar mai fi avut acum în jur de 1.700 de dolari. Dar, licențiatul în economie și investitor „înce-

pător“ pe Wall Street, Culepepper, a preferat să se așeze la una din cele 200 de mese de joc și, după nici trei ore de stat la ruletă, consemna glorios un randament al „investiției“ de... zero dolari! Pierduse tot!

PARADIS ÎN DERIVĂ. Titlurile MGM Mirage, compania care deține cazinoul cu pricina, au scăzut, din august 2008 până în prezent, cu 83%. Diferență nesemnificativă față de ruleta cu ghinion! La aproa-

pe un an de la întâmplare, Culepepper s-a resemnat în privința pierderii inițiale, dar nu și-a astâmpărat pofta de joc. „Dacă nu aș fi pariat banii în Vegas, i-aș fi jucat pe bursă, iar bursa este cel mai mare cazinou din lume!“, povestește el, amuzat. Așa să fie? Evoluția cotațiilor bursiere din ultimul an îi dă dreptate. Criza financiară a demonstrat acum, mai mult ca oricând, că și investitorii la bursă pot avea parte de... o mână necâștigătoare.

Motivul? Cel mai strălucitor loc din lume – Las Vegas – a pălit pe bursă față de anii trecuți. Cotațiile celor trei mari companii, MGM Mirage (NYSE: MGM), Wynn Resorts (Nasdaq: WYNN) și Las Vegas Sands (NYSE: LVS) nu au reușit să depășească nivelul indicelui Dow Jones Industrial Average (DJIA). Astfel, gigantul MGM Mirage, care deține 39% din toate locațiile de jocuri de noroc din Las Vegas, inclusiv cele mai mari hoteluri, printre care Mirage, Bellagio, Luxor sau Mandalay Bay, a pornit de la un preț de 38,49 de dolari/acțiune la mijlocul lunii august 2008. Coborârea a fost năucitoare: acțiunile MGM au atins un minim de 1,83 de dolari în luna martie 2009, iar revenirea, în ton cu trendul pieței, a fost prea puțin spectaculoasă. O acțiune MGM Mirage se tranzacționează acum la 6,46 dolari, mai puțin de 5% din valoarea de acum un an. În paralel, competitorii Wynn Resorts Limited și Las Vegas Sands și-au jucat și ei cărțile cum au știut mai bine, dar, din păcate, rezultatele au fost aceleași.

4 miliarde de dolari investiția în cel mai scump hotel-cazinou, care va fi inaugurat de către Las Vegas Sands în 2010, în Insula Sentosa din Singapore

În februarie 2009, Wynn Resorts își asuma, răspicat, angajamentul de a-și păstra toți angajații cu normă întreagă pe parcursul anului în curs. Mutarea, riscantă, nu s-a dovedit a fi o cacealma, deși a propagat o adevărată undă de șoc în rândul competitorilor. Departe de a fi o decizie caritabilă, Steve Wynn, CEO al Wynn Resorts, a argumentat păstrarea angajaților prin nevoia de a investi în stabilitatea forței de muncă, drept garanție a calității serviciilor oferite clienților. Astfel, în loc să taie costurile salariale, Wynn a decis să scadă cu 24 de dolari prețul unei camere la hotelurile sale din Las Vegas, pentru a „tenta” clienții să uite de criză și a-i atrage din nou la mesele de joc.

În tabăra competitorilor, Las Vegas Sands desfășurase deja contractele a 10.000 de angajați dintr-un singur foc, în timp ce concedierile în rândul primelor 500 de

companii, ca mărime, din S.U.A., ajunseră la 500.000 de persoane în mai puțin de patru luni. Deși a fost o lovitură de imagine pentru Wynn Resorts, investitorii pe bursă nu s-au lăsat impresionați de planurile pe termen lung ale lui Steve Wynn și au continuat să vândă masiv. Pe Nasdaq, valoarea unei acțiuni Wynn ajunsese la 15 dolari în februarie, pornind de la 114,67 dolari în luna august 2008. O scădere de 87% într-un singur an, compensată până acum doar în procent de 16%. O acțiune Wynn valorează în momentul de față puțin peste 33 de dolari și nici profitul nu o duce mai bine. Dacă în trimestrul al treilea al anului trecut încasările erau mai mari cu 15% față de aceeași perioadă din 2007, legislația chineză din provincia Macao a dat peste cap planurile lui Steve Wynn. Întrucât peste 60% din încasările Wynn Resorts provin din jocurile de noroc ale filialei Wynn Macao, decizia guvernului chinez de a limita numărul de vizitatori pe insulă a fost încasată în plin, ca o lovitură sub centură.

Nici Las Vegas Sands nu privește cu ochi buni inițiativele guvernului chinez. Între 2007 și 2008, încasările sale de la cazinoul Venetian Macao au crescut cu 193%, fiind cea mai profitabilă componentă din portofoliu, cu o pondere de 70% în totalul veniturilor. Acum, Las Vegas Sands este profund îndatorată, din cauza a trei proiecte derulate în afara Las Vegasului. Cel mai mare dintre ele, Marina Bay Sands, în Singapore, mai are puțin până să devină, oficial, cel mai costisitor cazinou din lume, cu o investiție de 4 miliarde de dolari. De la o valoare de 59,17 de dolari în august 2008, o acțiune Las Vegas Sands mai valora, la 17 iulie 2009, doar 8,59 dolari.

OPORTUNITĂȚI. Măreția Las Vegasului nu a supraviețuit în fața unui consumator devenit, peste noapte, dintr-un risipitor extravagant, un cumpătat strâns la pungă. Pentru prima oară în ultimii zece ani, americanii au început să economisească. Dar industria cazinourilor din Las Vegas a fost lovită indirect și pe considerente politice. Capitală mondială, în egală măsură a cazinourilor și a reuniunilor, Las Vegas a fost zdruncinat și de criticile președintelui Barack Obama care nu a văzut rostul cheltuielilor semnificative ale companiilor ce organizau evenimente în paradisu jocu-

REGII CAZINOURILOR

Sheldon Adelson și Steve Wynn sunt doi dintre cei câțiva regi neîncoronați ai industriei jocurilor de noroc, la nivel mondial, ale căror „regate” depășesc împreună câteva miliarde de dolari.

Steve Wynn – „Mulțumește-i pe toți!” este principiul de afaceri al proprietarului Wynn Resorts, care a revoluționat standardele

internaționale în materie de jocuri de noroc cu primul său cazinou. Deschis în „fâșia” Las Vegas – porțiunea de 6 km din Las Vegas Boulevard South pe care se află majoritatea cazinourilor celebre – „Mirage” a devenit, la sfârșitul anilor '80, cel mai luxos cazinou din lume, cu un vulcan artificial în aer liber și o pădure artificială recreată în interior. Tot el este artizanul din spatele Bellagio, hotelul care a dat tonul schimbării în Las Vegas la sfârșitul anilor '90. După vânzarea Mirage Resorts către MGM Grand, în 2000, Wynn a investit în alte două cazinouri, în Las Vegas și Macao, care i-au dublat averea până la 1,5 miliarde de dolari. Cazinourile lui Wynn oferă un lux opulent și exclusivități pentru clienții cu foarte mulți bani, dar și oferte speciale, discounturi și mese gratuite pentru clienții cu mai puțină dare de mână, potrivit filosofiei lui de afaceri.

Sheldon Adelson – a început ca vânzător de ziare pe străzile din Boston, iar la 12 ani avea deja propria afacere. În 1989, a cumpărat

Sands Hotel & Casino, din Las Vegas, fostul loc de întâlnire al starurilor precum Frank Sinatra, Sammy Davis Jr. sau Dean Martin. Câțiva ani mai târziu, a avut ideea creării unui resort cu hoteluri și cazinou pe temă venețiană. Astfel, cu o investiție de 1,5 miliarde de dolari, Venetian a devenit unul dintre cele mai cunoscute cazinouri din lume, reinterpretând atmosfera venețiană în cel mai mic detaliu. Resortul cuprinde „Palatul Dogilor”, „Puntea Suspinelor”, „Podul Rialto”, precum și un mall prin care te poți plimba cu gondola (condusă de un gondolier veritabil!) pe canale.

rilor de noroc. Pentru a evita publicitatea negativă, companiile s-au grăbit să renunțe la această alternativă. Așa că Autoritatea reuniunilor și vizitatorilor din Las Vegas a înregistrat nu mai puțin de 402 anulări între octombrie 2008-martie 2009, echivalentul unei pierderi de 160 de milioane de dolari pentru activitatea economică, excluzând posibilele venituri din jocurile de noroc.

Însă tema și îndepărtarea de Las Vegas au creat noi oportunități investiționale. Departamentele de luminile Las Vegasului, trei dintre operatorii de cazinouri au reușit să bată estimările Wall Street. Ameristar Casinos (Nasdaq: ASCA), Pinnacle Entertainment (NYSE: PNK) și Penn National Gaming (Nasdaq: PENN) au făcut, fiecare, spectacol, mai ales în intervalul martie-mai. Niciuna dintre cele trei companii nu are cazinouri în Las Vegas.

Investitorii care au avut răbdare ar fi putut beneficia de creșteri sănătoase ale acestor acțiuni încă din luna martie a anului în curs. Practic, în numai două luni, cei care ar fi mizat pe acțiunile PNK ar fi înregistrat un randament fabulos de 157%, în timp ce acțiunile PENN, de exemplu, au crescut cu peste 96%, de la 17,09 dolari/titlu, la 33,5 dolari/titlu. Dar, chiar de la sfârșitul anului 2008, acțiunile Pinnacle

Măreția Las Vegasului nu a supraviețuit în fața unui consumator devenit, peste noapte, dintr-un risipitor, un cumpătat strâns la pungă

Entertainment și Penn National Gaming s-au menținut constant peste media indicilor bursieri. Comparativ cu indicele Dow Jones Industrial Average, care a avut un recul de 5,5% în intervalul 8 decembrie 2008 - 6 iulie 2009, titlurile PNK au crescut cu 24%, iar cele ale Pinnacle Entertainment, cu 30,6%.

Ultimele rezultate financiare raportate au venit să confirme adaptarea din mers la noile condiții economice și, mai ales, la noile obiceiuri de consum. Ameristar, de pildă, care deține cazinouri în cinci state, a raportat pentru ianuarie-martie un câștig pe acțiune (EPS) de 0,52 de dolari, în timp ce întreaga piață aștepta un câștig de 0,33 de dolari/acțiune. Operatorul a anunțat proiecte de extindere la St. Charles, Vicksburg și Black Hawk, în valoare de aproape 600 milioane de dolari. Recent, compania a achiziționat, cu 675 de milioane de dolari, proprietatea East Chicago, pentru a-și extinde afacerile. Sfidând

corecțiile generale ale pieței, acțiunile companiei tranzacționate pe Nasdaq au câștigat, în ultimul an, peste 44%, de la 12,4 dolari/titlu, la 18 dolari/titlu.

EXTINDERI ȘI RESTRUCTURĂRI.

Și Pinnacle a anunțat în aprilie un EPS de 0,08 dolari/titlu, în timp ce toate previziunile anunțau o pierdere de 0,02 dolari/titlu. Pentru primul trimestru din 2009, Pinnacle a raportat venituri în creștere cu aproape 5%, față de perioada similară precedentă, de la 257 de milioane de dolari, la 269 de milioane de dolari. Rezultatele operatorului continuă să reflecte decizia, luată în urmă cu doi ani, de a se extinde în statul vecin, Louisiana, cu unitatea Lumière Place Casino.

Numai aici, Pinnacle a înregistrat un profit operațional (înainte de taxe, impozite, dobânzi și amortizări) de 10,6 milioane de dolari, față de 6,3 milioane de dolari obținute în ultimul trimestru din 2008, de exemplu. La începutul lunii iunie, acțiunile operatorului de cazinouri au accelerat ulterior deciziei luate la nivel legislativ în Louisiana referitoare la respingerea interdicției de a fuma în baruri și cazinouri. Profiturile Pinnacle, care desfășoară o bună parte din operațiuni aici, ar fi fost serios afectate, însă decizia din 3 iulie a calmat spiritele și a readus acțiunile în atenția investitorilor. Pinnacle, care deține cazinouri în patru state americane și în Argentina, a închis cazinoul din Bahamas în ianuarie.

Printr-un proces de restructurare trece și Penn National Gaming, care a fost nevoită să-și reducă personalul pe mai multe piețe, procedură care a presupus cheltuieli excepționale de 1,1 milioane de dolari în ultimul trimestru din 2008. Compania s-a extins agresiv anul trecut, deschizând centre în Pennsylvania și Maine, dar și un hotel în Charles Town. În 2009 s-au prelungit planurile: un vas tematic de distracție, Argosy Casino, la Hollywood și aplicația pentru o licență de loterie video la Maryland sunt doar două dintre acestea.

Concluzia este simplă: fie că și-au pariat banii în cazinouri, fie pe piețele de capital, investitorii au învățat să găsească oportunități de plasament umbrite, până mai ieri, de strălucirea înșelătoare a Las Vegasului!

PRIN EUROPA

Decizii legislative de interes pentru domeniu și noi proiecte au animat, în ultimele luni, industria cazinourilor din Europa.

» **Game over pentru Rusia.** De la 1 iulie 2009, guvernul rus a închis toate cazinourile și sălile de jocuri de noroc. Vladimir Putin, acum prim-ministru, a venit cu această idee încă din 2006, în calitate de președinte. Kaliningrad, Primorie, Altai și Kuban sunt acum singurele regiuni din Rusia în care jocurile de noroc mai sunt permise. Reprezentanții acestei industrie susțin că decizia va însemna șomajul a cel puțin 300.000 de angajați.

» **Precauție.** Ucraina a decis scoaterea temporară în afara legii a jocurilor de noroc, după un incident într-un cazinou soldat cu nouă morți și 11 răniți grav. În prezent, se lucrează la un proiect de lege asemănător celui rusesc.

» **Proiecte.** La sfârșitul lunii trecute, Hard Rock International și două companii austriece au anunțat că vor construi un complex de cazinouri în Ungaria. Peste 1.500 de slot-machines, 100 de mese de joc și o sală de poker cu 10 mese la care poți paria simultan. Complexul va fi construit în apropierea graniței cu Austria și Slovacia, iar o parte din acesta va fi finalizat până în 2012. Investiția totală este estimată la cinci miliarde de euro pentru următorii zece ani și se anunță drept cel mai mare cazinou din Europa.

» **Legislație.** În România, un proiect de ordonanță de urgență, elaborat de Ministerul Finanțelor în luna mai a acestui an, ar putea scoate cazinourile din incinta blocurilor. Acestea vor putea funcționa numai în imobile fără destinație de locuință sau în hoteluri clasificate cu minimum trei stele.

Caesars Palace, Las Vegas

Cazinouri celebre

Las Vegas, Atlantic City, Monaco și Macao sunt, pe harta jocurilor de noroc, puncte de reper. Dar, există încă multe alte „comori” ascunse în lume.

ATLANTIS, BAHAMAS. Cel mai mare cazinou din zona Caraibelor, cu 980 de slot-machines și 78 de mese de joc. Spre deosebire de spațiile închise, ce caracterizează majoritatea cazinourilor, Atlantis are acoperiș din sticlă și ferestre cu vederi spectaculoase spre Oceanul Atlantic.

HOTEL LISBOA, MACAO. Cel mai vechi și cunoscut cazinou din Macao, fostă colonie portugheză aflată acum sub jurisdicție chineză. Industria jocurilor de noroc contribuie cu peste 40% la Produsul Intern Brut din Macao, acesta fiind supranumit „Monte Carlo” sau „Las Vegas” al Orientului.

CASINO BADEN-BADEN, GERMANIA. Deschis în 1809, cazinoul a fost numit „cel mai frumos din lume” de către celebra actri-

ță Marlene Dietrich, iar elementul distinctiv a fost, de la bun început, opulența, prin jetoanele din aur și argint masiv prezente pe masa de ruletă. Cazinoul are 113 slot-machines și 24 de mese de joc.

CASINO DE MONTE CARLO, MONACO. Primul cazinou din Monte Carlo a fost inaugurat în 1863, de către Prințul Charles al III-lea de Monaco, și a atras instantaneu comunitatea nobililor și a oamenilor de afaceri. Cazinourile de top sunt conduse de către Société de Bains de Mer. Printre acestea se numără și cel mai celebru – Casino de Monte Carlo – proiectat de Charles Garnier, arhitectul Operei din Paris. Interioarele sunt ornate cu aur și bronz, iar cazinoul are peste 316 slot-machines și 35 de mese de ruletă și blackjack.

BELLAGIO, LAS VEGAS. Considerat cel mai elegant cazinou din Las Vegas, Bellagio a fost deschis în 1998, cu o investiție de 1,6 miliarde de dolari, fiind cel mai scump hotel-cazinou din lume, la vre-

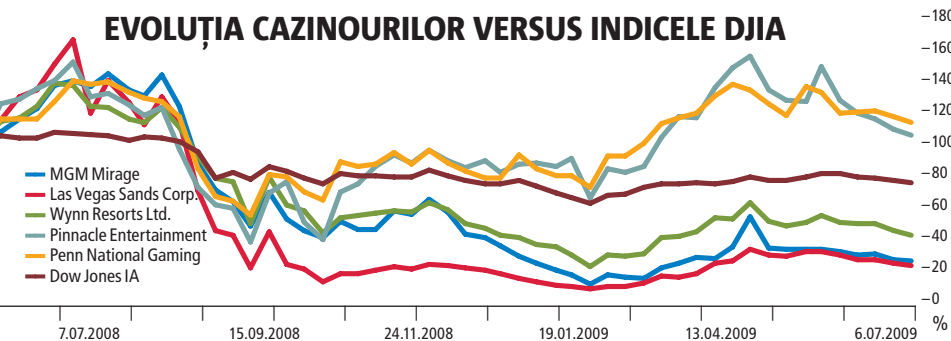
mea respectivă. Are 2.000 de slot-machines și 200 de mese de joc, iar zona de cazinou se continuă cu un șirag al celor mai exclusiviste magazine din lume, precum Hermès, Gucci, Chanel sau Tiffany's, precum și cu un teatru unde se țin spectacole ale Cirque de Soleil.

BORGATA HOTEL, CASINO & SPA, ATLANTIC CITY. Unul dintre cele mai „tinere” cazinouri din Atlantic City, are peste 3.650 de slot-machines și 145 de mese de joc. Întregul concept este inspirat de Las Vegas.

CASINO SUN CITY, AFRICA DE SUD. Aflat la două ore distanță de Johannesburg, Sun City este Las Vegasul Africii de Sud. Cazinoul este situat în mijlocul unui resort cu patru hoteluri, terenuri de golf și un parc privat în care se organizează safarii. Pentru începători există chiar și „Școala jocurilor de noroc”, pe care trebuie să o frecvențezi înainte de a te arunca asupra celor 852 de slot-machines și 38 de mese de ruletă, blackjack și poker.

CAESARS PALACE. Nu există un singur „Caesar”, ci fiecare dintre cei care trec pragul luxosului hotel trebuie să se simtă exact ca un „Caesar” cu drepturi depline. Aceasta este deviza cazinoului, care explică, de altfel, și ortografia numelui: „Caesars” și nu „Caesar's”. Aflat în proprietatea Harrah's Entertainment, competitorul direct al MGM, Wynn și Las Vegas Sands, „Caesars” a fost construit la începutul anilor '60, iar numele a fost ales special pentru a evoca măreția antichității și a împăratului Iulius Caesar. **F**

EVOLUȚIA CAZINOURILOR VERSUS INDICELE DJIA

Titlurile cazinourilor aflate departe de mirajul Las Vegasului au bătut criza financiară: Pinnacle Entertainment și Penn National au urcat cu 3,5% și, respectiv, cu 11,6%, în timp ce acțiunile MGM Mirage și Las Vegas Sands au pierdut peste 70%, în ultimul an.